



National  
Defence

Défense  
nationale



**Ulurianaqtut Piisipiimit  
Ilagaqtut Amiagaksat  
Qaujisarvingitta  
Mialigakku  
Iniqarvinginnit**

Canada 

## Turaagangat Uqalimaagaup

Taanna uqalimaagaq sanajausimavuu ukiuqartumiunut atuqattaqtunut atuqsimajunullu qijungnit asinginnillu atuqsimajunit taakkunangat mialigakkut qaujisarvingita iniqarvinginit, 1950 ammalu 1970 akunninginnit, piisipiinit ilaqaqtunik amiarutinit (piisipiimit ilaqaqtut amiagaksat) atuqpalaurmata qaujisarvinginnit Kanataup ukiuqtaqtunganit silangata iglungit piujunniikautigiqunagit. Ilangit inuit nagvaaqsimgamata uvvalu ikittisimallutik qijungnit asinginnillu qaujisarvivinirnit. Taanna uqalimaagaq nalunairinasukpuq iliqqusiqsurunniirutinit aktuijunaqtunit piisipiimit ilaqaqtut amiagarnit ammalu apiqqutiujunit kiugutiqarasuk&uni tamakkununga nagvaaqtausimajunut amiulijaqtunut ullumi qaujisarvivinirnit.



## Kisuuvat Piisipiit ?

Piisipiit uvvalu kapijjiqsimajut uqsualungninngaaqtut, sanajausimajut qallunaanut uqsurajauullutik, ajjigiinngittunit atuqtausuut, surlu uummaqqutinut uajaqarvinginut uunarninganut niglisaijut (ikitittitailijut). Piisipiit sanajausimavut imarurutingit asijjiqtausimallutik kuluariinmut. Asijjiq&ugit tamakkua kuluariinmut, taakkua uqsualungninngaaqtut surakpalliingittunnarmata piujunniqpaallijaaratiglu (asijjiqtaunngissuujarunnaqullugit).



## Qanuimmali Piisipiit Ulurianarutiuvat Inuusirmut Qanimaqaqtailinirmut ?

Piisipiit katiqsuqsaraimmata uqsunit kiniqtunillu, taimainninganut uqsunginut tunnunginullu nirjutiit katiqsujapput (nirijaullutik angilivalliajut) ammalu nirijaullutik niqigijaujunut nirisuunut nirjutiuaqtiminit (angilivalliajut nuuppalliallutik). Piisipiit avatimii&&utik suraksarainngimmata silatuinnarmut (nungusarainngittut) ammalu uumajunut ulurianarunnaq&utik, piisipiit qaujimajaungmata uumajunit kaansutaaqtittijunnarninginnit, ammalu inungnit kaansutaaqtittituinnariaqaq&utik.

## Sungmat Piisipiit Ilajausimavat Amianut ?

Piisipiit ilajaugajulaurmata amiarutinit sanavaktunut atuqtaujuunut (immaqaa 10% uqumainninginnut) tauvani 1940-nginnit tamaunga qitinganut 1970 arraagunginnit. Piisipiit ilajaukautigivalauqtut amiarmut tuqusaujiullutik, paniqsairaiqunagu ammalu qitumaqullugu, ikijattut ikummakautigiqunagit ammalu masaujjuumiqullugit. atuqtauningit piisipiit nuqqaqtitaulaqtuq kanatamit mialiganillu akunningitta 1970 amma 1980. Nuqqaqtitauninganut, piisipiimit ilasimajut amiarutiit pitaqarunniqtut ammalu maligamit suraigajaq&utik sanajausimajunit uvvalu niurrutiqarasugluni kanatamit miuliganillu.

Piisipiimit ilaliit amiat atuqtaulualaurmata ilainnanginut gavamat timinginnut/sanajirjuanut 1970 sivuniagut. Ilaqaqpuq gavamakkut iglunginnit piqutirjuanginullu surlu piqutiqarvigjuat, qaujisautiit qangatasuunut, umiarjuat ammalu gavamakkut piginngitangit usijjutiit uniaganut, umiarjuanut, palaugaqsanut tuqquarviit, nunasiutiit ammalu iglumiutait.

## Ulurianangilaag Ikitittigianganit Qijungnit Asinginnillu Piisipiiaqtunit Amialingnit ?

Piisipiit sururnarniqsausuut ikitaugaangamik ulurianarniqsauliq&utik. Taakkua ilaqarmata ulurianaqtunit taiguqtaujuat dioxins-nik ammalu furans-nik.

Ikittiqaqtangillusi amiaqsimajunit qijungnit uvvalu asinginit amiaqsimajunit. Niq&iuqattangillusi amialingnut qijungnit aturlusi uvvalu pitsiliuqattangillusi nikkunillu tamakkuninga ikummirijjutiqarlusi amialingnit. Qangagut piisipiit ilaginingit, amiaqsimajut qijut savirajaksamit ilajausimasuungugivut asinginnillu sanajausimajunit ulurianaqtunit puttirunnarmata ikitautillugit.

Iglu ikikkuni ammalu qaujimajauluni amiaqarninganit piisipiilingmit, taanna ikittuq isiqtaujaruaqangittuq, ilaak



qamitausimaliraluaruni ulurianarunnarmat. Kisutuinnag ikiqataujuq suruijaujunnarmat, ammalu tamakkua uqqunganiittut suruqtaujuunariillutik. Taanna pillugu maliktaujarialik kinatuinnag uqqumigariaqangittuq ikittumit uvvalu ikumajumit amialingmit. Ikumajumit qaujigutik qaujisarviusuunit, gavamatuqakkut iqqanaijaqtingit tusaqtitaujarialit ajurnarunniituaruni qimirrujaujunaqullugu sururnaqtuqarmangaat ammalu pijariaqarutik, salummaqsqaqtauninga ikittuviniq. Gavamakkut iqqanaijaqtingit tusaqtittijunnaqtut ilingnit qangakkut isiqtaujuunnaqsigajarmangaat ikittuviniq piisipiilit ikittuviniutillugit.

## Sungmat Takujariaqaqpitigut Qaujisarviviniit Qangatasuunut Mialiganut ?

Piisipiit qaujijaulauqtut amiamiinnginnit igluit igumitautillugit tamakkuninga qangatasuunut qaujisarvinginnit nuqqaqtitauvalliitillugit 1996-mit. taimanngalli, ungataanit avatit iniviniit qimirrujausimiliqtut tamakkua iguttiqtaujuat amiangit ilaqarmangaata piisipiinit. Katiqsuqsimaninga piisipiit tamakkunani amiangujunit ajjigiinnginniqaqpuq pitaqangittumit tamaunga 7.4%-mut. Pijjutinut tisamanut isumaalutaujaruaqaput qangatasuunut qaujisarviviniit ilulingit pillugit:

- Piisipiit amiangit qaujijauvut atuqtauvangninginnit iglunut, qijungnut, savirajangnut, titiraqarvinginut, ikumaqarutinginut ammalu tamainnipaluk nappaqtausimajunut qaujisarvingmit.
- Amisut qaujisarviviniit qimaktausimalirmata ammalu iglungit kamagijaunatik – tamakkununga pillugu amiangit piijaliqtuq.
- Ukprijaujuq ilangit igluit ilanngaqtusimalirmata uvvalu atuqtausimallutik ikummirijunut.
- Ilangit nagvaaqtusimangmata qijuqtingit ammalu asianut nuutaullutik atuqtaukanniliq&utik nunalingnit uvvalu iglurjuanut.

## Qanuikkajaqpunga Aktuqsiguma Amiamit Piisipiilingmit ?

Piisipiit amiarnit nanijausunguvut qaapijijqsimallutik silamut saqqijaakautiginatik akunninganii&utik. Qaujsaqtallutik tamakkua aktuqsituinnarniit ulurianarutaunngilat inuusirmut pijarasunngikkuvigit.

## Qanuq Qaujijunnaqpunga Amiaq Piisipiiqariangat Iglumit Uvvalu Nappaqtausimajumit ?

Imanna kisiani nalunairunnaqtuq piisipiiqaruni amiarijangat ilanngaqtauluni naksiujjauluni qaujisarvingmut. Iglu nappaqsimajurluunniit amiaqtausimaguni sanajunut amiaganut sivuniagut 1975, uvvalu nangminiqaruvit iglumit ilasimaguviugluunniit qangatasuut qaujisarvivininginnit, pitaqatuinnariaqapuq amiamit piisipiimit. Taimaijijuguvit, niriugingaariaqatit piisipiiqarninganit ammalu aktuqtailimalugu tamanna ilaqqarasugijait.

## Qanurli Imminik, Ilannik Piqannarijannillu Nirjutigijannilluunniit Sapummijunnaqpunga ?

Piisipiit isirunnanngikkutik timingnut, ulurianarutaunngilat inuusirmut. imminik sapummigit mianirilugu timiit

tamakkua piisipiit isiqtittailugit. Tamanna kamagijunnaqtait ikummiriqattanngikkuvit amialingnit qijungnit, aktuqsiluannillutit amiaqsimajunit ammalu qimaktausimajut igluit isikatanngillugit.

Uviningmut aktuaniq piisipiilingnit amianit aktuinnippaallirunaqpup nutaamit amiarlugu tamanna amiaqsimajuq. amiaqsimajut kamagittianginnarlugit amiijaqunagit. Amiijaqtittailugit.



Amiaruviuk nutaamit tamanna simiksiniatquq piisipiiqaqtumit amiavinirmut, sanasimaguvit amiaqsimajuvirinrit, uasattiarlutit uasautiqarlugu tamanna pujurinningat piirasuglugu.

Nangminiqaruvit nappaqtausimajumit angijumit amialingmit amiijaqtumit uvvalu nutaannguqtittiguvit iglumit pasagiguviuk amiangat piisipiiqarasugilugu, unataqtuksakkut uvvalu/amma inulirijituqakkut ammalu aanniaqtulirijimik tusaqtittigit uqaujijqsuqtauniaravit. Inuit kisiani ilinniaqsimajut salummaqsainirmut ammalu annuraattiaqsimajut sapuulutani siranaijunnaqput iglunit amialingnit piisipiilingnit. Angiqtaunngillutit nuuttittailigit kisutuinnarnik qangatasuunut qaujisarvivinirnit. angiqtausimanatit isiqtailigit tamakkununga nalunaiqsimajunut piisipiilingnut. Nagvaaqsimaguvit tamakkunani qaujisarvivinirnit pasaq&iqujivugut amiangat piisipiiqarninganit.

## Qanuittariaqapunga Piisipiilingmut Aktuqtaunasugiguma ?

Manimirutijumannngikkuvit piisipiilingmut amialingmut, tamakkua nalunaiqtavut malikkit uqalimaagamiittut.

Pasaguvit aktuqtausimanasugilutit, qanimaqaqtailijuliriji nunalissinnit upaguk tusakkannirimaguvit. Piisipiit avatimit saqqijaaqtugaluat nunarjualimaamit mikijuullutik.

## Gavamakkut Qanuiliuqpat Tamatumunga Iluanngiliarutijumut Piisipiilingnut Amianut Tamakkunani Qaujisarvivinirnit ?

Unataqtusakkut pilirijingit ammalu inulirijituqakkut aksuruutiqaqput salummaqsainirmut qangatasuunut qaujisarvivinirnit qimmakuujunit amiaqaqtunit piisipiilingnit piliriaqarumallutik avatimit aktuinnngittumit ammalu inuusirmut aktuinnngittumit. Unataqtuksakkut pilirivvingit ilulirijituqakkullu katimatittiqattarniaqtut aktuqtaujulimaanit nunalingnit tamakkununga qaniksaqtunit qangatasuut qaujisarvivininginnit.

Suungujut kiggaqtuijiit unataqtuksanit, inulirijituqaktunnit, kanatami avatilirijit ammalu qanimaqaqtailijit kanatamit saqqiisimaliqtut turaaqtulirijinit katimajiralaanit, taiguqtaujuq piisipiilit amiarutiit turaaqtulirijit katimajiralaangit. Piliriqatigiingniaqtunit tilisisimaliqtut qimrruinaqtunit isumaksaqsiruutiksanit asiutitaunasungninginnut ilaqaq&uni qimrruinirmut nunamit qanurli piisipiit saujajunnarmangaata ulurianangillutik.

Ullumimut katimajiralaat ammalu piliriqatigiingujut marruinik katimatittisimavut Kanatamit ilinniarutiksanut, sanajautittisimavut saipanit unikkaanit qimrruujunit piisipiilingnit, qimirrusimavut amisunit aktuajunit titiraqtausimajunit, takunaksimavut kiggutaujunit tamatumunga mialigakkut nunanganit, aasturailiumit ammalu tariuruap akianiittunit. Tamanna uqausiusimangmijuq angijuqqaanginut inuvialuit ammalu nunavuup aviksimumanginnit. Tamainnik qaujsaqtulirijit angiqatigiiksimumavut tamanna sausiniq ulurianangittunnaqtuq atuliqtitauttiaruni kamagijauttiarunilu.



# Kinamut Apirijunnaq- punga Tusakkannirum- aguma ?

Tukisigiakkannirumaguvit piisipiilingnut  
amiarutitut amiaqsimajunut qaujisarvivinirnit,  
uqaalagit unataqtuksakkunnut uvvalu  
inulirijituqakkunnut.



**National Defence**

**DEW Line Clean Up Project 613-998-9523**

**Department of Indian Affairs  
and Northern Development**

**Regional Offices**

*Also available in English and French.  
Aussi disponible en anglais et français.*